

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 24 sierpnia 2026 r.
znak sprawy: DBD.pp.071.108.2026
Kancelaria MRiRW
Telefon: +48 222 500 118
E-mail: kancelaria@minrol.gov.pl

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: pismo znak KRIR/MR/789/2026

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z pismem w sprawie podjęcia działań w zakresie oszacowania strat suszy przez komisje oraz zapewnienie środków finansowych dla poszkodowanych rolników, odnosząc się do zgłoszonych postulatów uprzejmie informuję co następuje.

Ponownie uprzejmie informuję, że w aktualnym stanie prawnym komisje powołane przez wojewodów nie mają podstawy prawnej do szacowania szkód powstałych w wyniku suszy. Ponadto obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości łączenia protokołów z oszacowania za pośrednictwem aplikacji szkód powstałych w wyniku suszy ze szkodami oszacowanymi przez komisje powołane przez wojewodów,

Jednocześnie informuję, że producenci rolni, w których gospodarstwach wystąpiły szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy mogą ubiegać się zgodnie z obowiązującymi przepisami o:

- preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji i odtworzenie środków trwałych.

Kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od

daty sporządzenia protokołu przez komisję powołaną przez wojewodę. Komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, jest zobowiązana do oszacowania szkód, w terminie do dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, nie później jednak niż do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji i nie wcześniej niż od wschodów upraw.

Oprocentowanie tych kredytów wynosi 0,5% dla producenta rolnego, który w dniu wystąpienia szkód posiadał ubezpieczone 50% powierzchni upraw rolnych, z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych, lub co najmniej 50% liczby zwierząt gospodarskich, w przypadku pozostałych producentów rolnych oprocentowanie obecnie wynosi 3,9300 %.

- ulgę w opłaceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne oraz regulowaniu zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozłożenia ich na dogodne raty, a także umorzenie w całości lub w części bieżących składek na wniosek złożony do KRUS (art. 41a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – Dz. U z 2022 r. poz. 933, 1155 i 2140);
- odroczenie i rozłożenie na raty płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz ulg w opłatach czynszu, a także umorzenia raty płatności czynszu z tytułu umów dzierżawy (art. 23a ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, Dz.U. t.j. z 2024 r. poz. 589);
- ulgę w podatku rolnym, na indywidualny wniosek producenta rolnego złożony do wójta (art. 67a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, Dz.U. t.j. z 2023 r. poz. 2383 i 2760).

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że uruchomienie dodatkowej pomocy krajowej będzie możliwe po oszacowaniu szkód przez komisje powołane przez wojewodów. Oszacowanie szkód w poszczególnych gospodarstwach jest nie tylko warunkiem uruchomienia pomocy nałożonym przepisami Komisji Europejskiej ale również jest konieczna do sporządzenia Oceny Skutków Regulacji, która jest niezbędnym elementem każdej regulacji prawnej przedkładanej Radzie Ministrów

Producenci rolni, którzy mają trudności ze spłatą czynnych kredytów z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania mogą ubiegać się w banku o:

- a) zastosowanie prolongaty spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
- b) wydłużenie okresu kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
- c) zmianę kierunku produkcji na inny określony w zasadach udzielania kredytów.

Zasady udzielania kredytów w przypadku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn od niego niezależnych, umożliwiają bankowi, po dokonaniu stosownej analizy i deklaracji kredytobiorcy o wznowieniu działalności lub spłaty kredytu, uznanie tego zaprzestania za czasowe.

Dodatkowo, w związku z niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi występującymi na polach oraz w odpowiedzi na prośby rolników, przedłużony został termin składania wniosków o płatności bezpośrednie i płatności obszarowe w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) do 1 czerwca 2026 r. Wnioski można było złożyć również po tym terminie, w ciągu kolejnych 25 dni kalendarzowych tj. do 26 czerwca, z zastrzeżeniem, że za każdy dzień roboczy naliczane jest pomniejszenie płatności o 1%.

W celu złagodzenia trudności rolników, spowodowanych wystąpieniem gwałtownych i dotkliwych w skutkach zjawisk atmosferycznych, również w tym roku planuje się uruchomienie wypłat zaliczek na poczet ww. płatności. Podjęte zostały działania w celu jak najwcześniejszego uruchomienia tych wypłat.

Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027, mają zastosowanie pojęcia „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności”.

PROW 2014-2020

„Siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach (podstawa prawna: rozporządzenie Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008):

- a) śmierć beneficjenta;
- b) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
- c) poważna klęska żywiołowa powodująca duże szkody w gospodarstwie rolnym;
- d) zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym;
- e) choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- f) wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.

PS WPR 2023-2027

Zgodnie z przepisami prawa UE obowiązującymi w odniesieniu do interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 zastosowanie siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności jest możliwe także do niewypłaconej jeszcze pomocy - przed wypłatą pomocy (podstawa prawna: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013).

Zgodnie z tymi przepisami siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:

- a) poważna klęska żywiołowa lub poważne zdarzenie pogodowe powodujące duże szkody w gospodarstwie;
- b) zniszczenie budynków inwentarskich w gospodarstwie w wyniku wypadku;
- c) ognisko choroby epizootycznej, choroby roślin lub obecność agrofaga roślin dotykające, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- d) wywłaszczenie całości lub dużej części gospodarstwa, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku;

- e) śmierć beneficjenta;
- f) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu.

Zgodnie z art. 59 ust. 5 tego rozporządzenia w przypadku gdy niezgodność z warunkami przyznawania pomocy wynika z działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, zgodnie z art. 3 beneficjent zachowuje prawo do otrzymania pomocy. Ponadto, zgodnie z tymi przepisami, rozwiązania przyjęte przez państwa członkowskie zapewniają w szczególności, by nie nakładano kar, np. gdy dana osoba może dowieść w sposób przekonujący właściwy organ, że nie jest winna niewypełnienia zobowiązań, lub gdy właściwy organ w inny sposób stwierdzi, że dana osoba nie ponosi winy za ich niewypełnienie.

Powyższe katalogi nie mają charakteru zamkniętego. Przyjmuje się, że siłą wyższą może być też zdarzenie niewymienione wprost w ww. rozporządzeniu, które charakteryzuje się zewnętrżnością, niemożnością jego przewidzenia oraz niemożliwością zapobieżenia jego skutkom.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE, działanie siły wyższej stanowi każde zdarzenie spowodowane zaistnieniem niezależnych od podmiotu, nadzwyczajnych i nieprzewidywalnych okoliczności, których następstw nie można było uniknąć mimo zachowania przez ten podmiot należytej staranności (np. wyrok z dnia 17.12.2015 r., Szemerey, C-330/14, EU:C:2015:826, pkt 58).

Aby zatem dane zdarzenie/zjawisko mogło zostać uznane za siłę wyższą, w przypadku której zwrot pomocy nie będzie wymagany, nie wystarczy sam jego „nieprzewidywalny” i „nagły” charakter, lecz muszą być spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) zdarzenie to „wpisuje się” w którąś z kategorii siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności wskazanych w ww. przepisie lub charakteryzuje się zewnętrżnością i nieprzewidywalnością, a jego skutkom nie da się zapobiec,
- 2) zdarzenie to zostało pisemnie zgłoszone odpowiedniemu organowi w wymaganym terminie i udowodnione przez beneficjenta,
- 3) istnieje ścisły i ewidentny przyczynowo - skutkowy związek między wystąpieniem tego zdarzenia, a niewykonaniem zobowiązania wynikającego z realizacji operacji objętej pomocą finansową.

Uznanie siły wyższej następuje na wniosek beneficjenta złożony w wymaganym terminie, przy czym ciężar udowodnienia wystąpienia siły wyższej spoczywa na beneficjencie, albowiem to on wywodzi z tego faktu skutki prawne.

W przypadku interwencji PS WPR 2023-2027, w których pomoc przyznaje się na podstawie umowy o przyznaj pomocy, zwrot pomocy nie jest wymagany gdy niezgodność z warunkami przyznawania lub wypłaty pomocy, lub niewykonanie przez beneficjenta co najmniej jednego z zobowiązań określonych w umowie o przyznaniu pomocy jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności.

Ponadto w przypadku zaistnienia okoliczności o charakterze siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, beneficjent zachowuje prawo do otrzymania pomocy (jeśli pomoc nie została mu jeszcze przyznana/ w całości wypłacona) lub może zostać całkowicie lub częściowo zwolniony przez ARiMR albo Samorząd Województwa (SW) z wykonania tego zobowiązania, lub za jego zgodą może ulec zmianie termin jego wykonania.

Zgłoszenie wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności należy złożyć w terminie 15 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent ma możliwość dokonania takiego zgłoszenia (nie dotyczy śmierci beneficjenta).

Zatem rolnik, który z uwagi na skutki suszy nie jest w stanie zrealizować obowiązków wynikających z przepisów WPR, powinien niezwłocznie poinformować o tym właściwe biuro powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Zgłoszenia dotyczące wystąpienia siły wyższej można złożyć za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE), Portalu Rolnika albo dostarczyć w formie papierowej do biura powiatowego ARiMR. Zgłoszenie powinno być opatrzone czytelnym podpisem i datą złożenia wraz z dowodami potwierdzającymi wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej. Dowodem może być wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności: dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

Szczegółowy tryb postępowania przez rolników w przypadku wystąpienia siły wyższej w 2026 r. oraz przykładowe dowody potwierdzające działanie siły wyższej

lub nadzwyczajnych okoliczności opisano na stronie ARiMR:

<https://www.gov.pl/web/arimr/sila-wyzsza-i-nadzwyczajne-okolicznosci-w-roku-2026>.

Zgodnie z art. 72 ust.1 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741, z późn. zm.), właściwym organem w sprawach uznawania przypadków siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności jest kierownik biura powiatowego ARiMR, który dokonuje indywidualnej oceny każdego przypadku, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego.

W związku z powyższym oraz biorąc pod uwagę, że obowiązujące regulacje przewidują instrumenty umożliwiające uwzględnienie skutków suszy przy ocenie realizacji wymogów i zobowiązań w ramach WPR, nie ma potrzeby wprowadzania odrębnych przepisów ustanawiających dodatkowe odstępstwa od tych wymogów i zobowiązań w przypadku wystąpienia suszy.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/